



Βυζαντινή Ιστορία Ι (324-1081)

Ενότητα 14: Βιβλιογραφία - Ύλη εξετάσεων - Πλάνο μαθημάτων

Λεβενιώτης Γεώργιος
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας



Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.



Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.





Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Φιλοσοφική Σχολή
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας
Ανοικτά ακαδημαϊκά μαθήματα (AUTh Open Courses)

Μάθημα IBY 601 :
Βυζαντινή Ιστορία I (324-1081)



Διδάσκων :

Γεώργιος Α. Λεβενιώτης

© 2015

Επισημάνσεις περί πνευματικών δικαιωμάτων

Οι περισσότεροι χάρτες που περιλαμβάνονται στις κάρτες / διαφάνειες των μαθημάτων / παρουσιάσεων προέρχονται από τρίτες πηγές

Όπου ήταν δυνατόν, δηλώνονται πάντοτε η προέλευση και τα πνευματικά δικαιώματα (copyrights) της εκάστοτε εικόνας

Ορισμένοι χάρτες έχουν υποστεί μικρή ή μεγαλύτερη επεξεργασία ή περιέχουν επιπρόσθετες πληροφορίες για την ευκολότερη κατανόησή τους από τους θεατές και χρήστες των συγκεκριμένων παρουσιάσεων

Οι περισσότερες αναπαραστάσεις της μεσαιωνικής Κωνσταντινούπολης προέρχονται από το εξαιρετικό πρόγραμμα **BYZANTIUM 1200** του κ. Tayfun Öner (©), τον οποίο και ευχαριστώ θερμά για την άδεια χρησιμοποίησης ορισμένων εικόνων (βλ. <http://www.byzantium1200.com/>)

Τα κείμενα των καρτών προέρχονται από τον διδάσκοντα του μαθήματος *IBY 601*, Λέκτορα Γεώργιο Α. Λεβενιώτη (©). Για τη συγγραφή τους έχει χρησιμοποιηθεί κυρίως η ειδική ελληνική και διεθνής βιβλιογραφία που παρατίθεται παρακάτω

Όπου έχουν χρησιμοποιηθεί αυτούσια αποσπάσματα από μελέτες τρίτων ερευνητών, πραγματοποιείται σχετική παραπομπή / επισήμανση

Λέξεις - κλειδιά Εισαγωγής

- 1081
- 324
- Ανάλυση
- Αντικείμενο
- Βιβλιογραφία
- Βυζαντινή αυτοκρατορία
- Βυζάντιο
- Διάβασμα
- Εισαγωγή
- Εξέταση / εξετάσεις
- Εργασίες
- Μάθημα / μαθήματα
- Μελέτες
- Μέση βυζαντινή περίοδος
- Περίγραμμα
- Περιεχόμενο / περιεχόμενα
- Πίνακας
- Πλάνο
- Πρώιμη βυζαντινή περίοδος
- Στόχος / στόχοι
- Ύλη εξετάσεων
- Φοιτητές

Περιεχόμενα, στόχοι και αντικείμενο του μαθήματος

- Ανάλυση των ευρύτερων κοινωνικών και πολιτικών εξελίξεων που οδήγησαν από την πολυεθνική «ύστερη ρωμαϊκή» ανατολική αυτοκρατορία της ύστερης αρχαιότητας / πρώιμου μεσαίωνα (4^{ος} - 6^{ος} αι.) στο «εξελληνισμένο» μεσαιωνικό κράτος των μέσων βυζαντινών χρόνων (7^{ος} - 11^{ος} αι.).
- Εξέταση των σημαντικότερων γεγονότων της **Πρώιμης** και της **Μέσης βυζαντινής περιόδου**, από την απαρχή της μονοκρατορίας του Κωνσταντίνου Α΄ (324) και -ουσιαστικά- της (β΄) δυναστείας των Φλαβίων (ή Κωνσταντίνειας) έως την άνοδο του Αλεξίου Α΄ Κομνηνού και της Κομνηνείας δυναστείας στο θρόνο (1081).

Περιεχόμενα, στόχοι και αντικείμενο μαθήματος

- **Εξωτερικές και εσωτερικές πολιτικές, στρατιωτικές και εκκλησιαστικές εξελίξεις από το α΄ μισό του 4^{ου} έως και τον 11^ο αι.**
- **Βασικά στοιχεία της κρατικής οργάνωσης - νομοθεσίας - κοινωνίας - οικονομίας της αυτοκρατορίας των πρώιμων και μέσων βυζαντινών χρόνων.**
- **Εντοπισμός, μεθοδολογική προσέγγιση και ανάλυση των βασικών πηγών της εποχής 324 - 1081.**

Ύλη μαθήματος για τις εξετάσεις

Εκτός από τις παραδόσεις του μαθήματος και την παρούσα ηλεκτρονική παρουσίαση, οι φοιτητές μπορούν να διαβάσουν για τις εξετάσεις από τα παρακάτω εγχειρίδια (για την περίοδο 324-1081):

I. E. Καραγιαννόπουλος, *Το Βυζαντινό κράτος* (πολιτικά γεγονότα περιόδου 324-565)

I. E. Καραγιαννόπουλος, *Ιστορία του Βυζαντινού κράτους. Τόμος Β΄*

(για την περίοδο 565-1081) [εκδ. Βάνιας]

ή

C. Mango, *Ιστορία του Βυζαντίου. Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης*

(μόνο τα τμήματα για την περίοδο 324-1081) [εκδ. Νεφέλη]

Ύλη μαθήματος για τις εξετάσεις

Κατά το διάβασμά τους οι φοιτητές θα πρέπει να δώσουν έμφαση στα εξής :

- Βασικά στοιχεία διαμόρφωσης (συντελεστές) του Βυζαντινού κράτους και της βυζαντινής κοινωνίας
- Αυτοκράτορες, έτη βασιλείων και δυναστείες του Βυζαντίου κατά την περίοδο 324-1081
- Κύρια πολιτικά, στρατιωτικά και εκκλησιαστικά γεγονότα στο εσωτερικό και στην περιφέρεια του Βυζαντίου κατά την περίοδο 324-1081
- Βασικά χαρακτηριστικά και αλλαγές στον κοινωνικό (π.χ. αστικό, αγροτικό, θρησκευτικό) και οικονομικό βίο στο εσωτερικό του Βυζαντίου κατά την ίδια περίοδο
- Βασικά στοιχεία κεντρικής και περιφερειακής διοικητικής και στρατιωτικής οργάνωσης του Βυζαντινού κράτους κατά την ίδια χρονική περίοδο (υπηρεσίες, σπουδαιότεροι αξιωματούχοι, διοικήσεις, θεσμοί και πολίτευμα)
- Κύριες βυζαντινές αφηγηματικές πηγές και αυτοκρατορικά νομοθετικά έργα κατά την ίδια χρονική περίοδο

Ειδική βιβλιογραφία για την περίοδο 324-1081

*[προτείνεται για επιπρόσθετη μελέτη,
από όσους το επιθυμούν για προσωπικούς λόγους,
και κυρίως για την προαιρετική εκπόνηση εργασιών
στο πλαίσιο του μαθήματος από τους φοιτητές]*

*Σημείωση: Αποκλειστικά για λόγους συντομίας δεν αναφέρονται
ο τόπος και ο χρόνος έκδοσης των μονογραφιών,
οι οποίοι ωστόσο θα πρέπει να αναγράφονται
στους βιβλιογραφικούς καταλόγους των προαιρετικών εργασιών των φοιτητών*

Ειδική βιβλιογραφία για την περίοδο 324-1081 :

- **H. Ahrweiler**, *Byzance et la mer: La marine de guerre, la politique et les institutions maritimes de Byzance aux VII^e-XV^e siècles*
- **H. Ahrweiler**, *Études sur les structures administratives et sociales de Byzance*
- **H. Ahrweiler**, *Η πολιτική ιδεολογία της Βυζαντινής αυτοκρατορίας*
- **M. Angold**, *Η Βυζαντινή αυτοκρατορία από το 1025 έως το 1204. Μια πολιτική ιστορία*
- **Π. Αθανασιάδη**, *Ιουλιανός. Μία βιογραφία*
- **M.-F. Auzépy**, *L'histoire des iconoclastes*
- **R. S. Bagnall (επιμ.)**, *Egypt in the Byzantine World*
- **J. Bardill**, *Constantine. Divine Emperor of the Christian Golden Age*
- **T. D. Barnes**, *The New Empire of Diocletian and Constantine*
- **T. D. Barnes**, *Constantine. Dynasty, Religion and Power in the Later Roman Empire*
- **W. Brandes**, *Die Städte Kleinasiens im 7. und 8. Jahrhundert*
- **W. Brandes**, *Finanzverwaltung in Krisenzeiten. Untersuchungen zur byzantinischen Administration im 6.-9. Jahrhundert*
- **H. Brandt**, *Geschichte der römischen Kaiserzeit von Diokletian und Konstantin bis zum Ende der konstantinischen Dynastie (284-363)*
- **P. Brown**, *Ο κόσμος της ύστερης αρχαιότητας, 150-750 μ.Χ.*
- **P. Brown**, *Through the Eye of a Needle. Wealth, the Fall of Rome, and the Making of Christianity in the West, 350-550 AD*
- **L. Brubaker**, *Inventing Byzantine Iconoclasm*
- **L. Brubaker - J. F. Haldon**, *Byzantium in the Iconoclastic Era (ca. 680-850): The Sources*
- **L. Brubaker - J. F. Haldon**, *Byzantium in the Iconoclastic Era, c. 680-850: A History*
- **J. B. Bury**, *A History of the Later Roman Empire from Arcadius to Irene (395 A.D. to 800 A.D.)*
- **C. Cahen**, *Turcobyzantina et oriens christianus*

- **Av. Cameron, Η ύστερη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία (284 μ.Χ.-430 μ.Χ.)**
- **Av. Cameron, The Mediterranean World in Late Antiquity, AD 395-600**
- **Av. Cameron, Procopius and the Sixth Century**
- **Al. Cameron, Circus Fanctions: Blues and Greens at Rome and Byzantium**
- **Al. Cameron - J. Long - L. Sherry, Barbarians and Politics at the Court of Arcadius**
- **P. Charanis, Studies on the Demography of the Byzantine Empire. Collected Studies**
- **P. Charanis, Social, Economic and Political Life in the Byzantine Empire. Collected Studies**
- **Ε. Χατζηαντωνίου, Η θρησκευτική πολιτική του Αναστασίου Α΄ (491-518). Η στάση του αυτοκράτορα απέναντι στο μονοφυσιτικό ζήτημα και το ακακιανό σχίσμα με τη Ρώμη**
- **Ε. Χατζηαντωνίου, Η μητρόπολη Θεσσαλονίκης από τα μέσα του 8^{ου} αι. έως το 1430. Ιεραρχική τάξη - εκκλησιαστική περιφέρεια - διοικητική οργάνωση**
- **J.-Cl. Cheynet (διεύθ.), Ο βυζαντινός κόσμος. Τόμος Β΄. Η Βυζαντινή αυτοκρατορία (641-1204)**
- **J.-Cl. Cheynet, Pouvoir et contestations à Byzance (963-1210)**
- **J.-Cl. Cheynet, La société byzantine. L'apport des sceaux. 1. Ouvrage publié avec le concours de la Fondation Ebersolt du Collège de France**
- **J.-Cl. Cheynet, The Byzantine Aristocracy and its Military Function**
- **Σ. Δ. Χονδρίδου, Ο Κωνσταντίνος Θ΄ Μονομάχος και η εποχή του (ενδέκατος αιώνας μ.Χ.)**
- **Α. Χριστοφιλοπούλου, Εκλογή, αναγόρευσις και στέψις του Βυζαντινού αυτοκράτορος**
- **Α. Χριστοφιλοπούλου, Ἡ Σύγκλητος εἰς τὸ Βυζαντινὸν κράτος**
- **Α. Χριστοφιλοπούλου, Ἡ ἀντιβασιλεία εἰς τὸ Βυζάντιον, Βυζαντινά Σύμμεικτα 2 (1970) 1-144**
- **Α. Χριστοφιλοπούλου, Βυζαντινή ιστορία. Α΄ (324-610), Β΄1 (610-867), Β΄2 (867-1081)**
- **Α. Χριστοφιλοπούλου, Τὸ πολίτευμα καὶ οἱ θεσμοὶ τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, 324-1204. Κράτος - διοίκηση - οἰκονομία - κοινωνία**
- **Α. Χριστοφιλοπούλου, Βυζαντινή αὐτοκρατορία. Νεότερος ἑλληνισμός. Συμβολὴ στὴν ἔρευνα. Τόμ. Α΄-Γ΄**
- **P. Chuvin, Οι τελευταίοι εθνικοί. Ένα χρονικό της ήττας του παγανισμού**

- **E. Concina**, *Η βυζαντινή πόλη*
- **F. Curta**, *The Making of the Slavs. History and Archaeology of the Lower Danube Region, c. 500-700*
- **G. Dagron**, *Η γέννηση μιας πρωτεύουσας. Η Κωνσταντινούπολη και οι θεσμοί της από το 330 ως το 451*
- **A. Demandt**, *Geschichte der Spätantike. Das römische Reich von Diocletian bis Justinian, 284-565 n.Chr.*
- **F. McG. Donner**, *The Early Arabic Conquests*
- **A. J. Ekonomou**, *Byzantine Rome and the Greek Popes. Eastern Influences on Rome and the Papacy from Gregory the Great to Zacharias, A.D. 590-752*
- **K. Feld**, *Barbarische Bürger. Die Isaurier und das Römische Reich*
- **J. V. A. Fine, Jr.**, *The Early Medieval Balkans. A Critical Survey from the Sixth to the Late Twelfth Century*
- **C. Foss**, *History and Archaeology of Byzantine Asia Minor*
- **C. Foss**, *Cities, Fortresses and Villages of Byzantine Asia Minor*
- **Μ. Γερολυμάτου**, *Αγορές, έμποροι και εμπόριο στο Βυζάντιο (9^{ος} - 12^{ος} αι.)*
- **Π. Γιαννόπουλος**, *Βυζάντιο και Σλάβοι: από την αντιπαράθεση στη συμβίωση, Βυζαντινός Δόμος 17-18 (2009-2010) 15-32*
- **A. E. Γκουτζιουκώστας**, *Η απονομή δικαιοσύνης στο Βυζάντιο (9^{ος} - 12^{ος} αιώνες). Τα κοσμικά δικαιοδοτικά όργανα και δικαστήρια της πρωτεύουσας*
- **A. E. Γκουτζιουκώστας - Ξ. Μ. Μονίαρος**, *Η περιφερειακή διοικητική αναδιοργάνωση της Βυζαντινής αυτοκρατορίας από τον Ιουστινιανό Α΄ (527-565): η περίπτωση της Quaestura Iustiniana exercitus*
- **C. D. Gordon**, *The Age of Attila. Fifth-Century Byzantium and the Barbarians. Revised Edition*
- **Μ. Γρηγορίου-Ιωαννίδου**, *Παρακμή και πτώση του θεματικού θεσμού. Συμβολή στην εξέλιξη της διοικητικής και της στρατιωτικής οργάνωσης του Βυζαντίου από τον 10^ο αι. και εξής*
- **Μ. Γρηγορίου-Ιωαννίδου**, *Στρατολογία και έγγεια στρατιωτική ιδιοκτησία στο Βυζάντιο*
- **P. Grierson**, *Βυζαντινή νομισματοκοπία*
- **P. Grierson**, *Byzantine Coins*
- **P. Grierson**, *Catalogue of the Byzantine Coins in the Dumbarton Oaks Collection and in the Whittemore Collection*

- **P. Grimal**, *Η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία, 27 π.Χ. - 476 μ.Χ.*
- **R. Guiland**, *Recherches sur les institutions byzantines*
- **R. Guiland**, *Titres et fonctions de l'Empire byzantin*
- **F. K. Haarer**, *Anastasius I. Politics and Empire in the Late Roman World*
- **W. Hagl**, *Arcadius Apis Imperator. Synesios von Kyrene und sein Beitrag zur Herrscherideal der Spätantike*
- **J. F. Haldon**, *The Palgrave Atlas of Byzantine History*
- **J. F. Haldon**, *Recruitment and Conscription in the Byzantine Army c. 550-950. A Study on the Origins of the Stratiotika Ktemata*
- **J. F. Haldon**, *Οι πόλεμοι του Βυζαντίου. Μάχες και εκστρατείες της βυζαντινής εποχής*
- **J. F. Haldon**, *Byzantium in the Seventh Century. The Transformation of a Culture*
- **J. F. Haldon**, *Warfare, State and Society in the Byzantine World 565-1204*
- **J. Harries**, *Imperial Rome, AD 284 to 383. The New Empire*
- **A. Harvey**, *Οικονομική ανάπτυξη στο Βυζάντιο, 900-1200*
- **C. Head**, *Justinian II of Byzantium*
- **P. J. Heather**, *The Fall of the Roman Empire. A New History*
- **M. F. Hendy**, *Studies in the Byzantine Monetary Economy, c. 300-1450*
- **C. Holmes**, *Basil II and the Governance of the Empire (976-1025)*
- **E. Horst**, *Μέγας Κωνσταντίνος. Βιογραφία*
- **M. T. G. Humphreys**, *Law, Power, and Imperial Ideology in the Iconoclast Era, c. 680-850*
- **H. Hunger**, *Βυζαντινή λογοτεχνία. Η λόγια κοσμική γραμματεία των Βυζαντινών. Τόμ. Α'-Γ'*
- **Ίστορία του ἑλληνικοῦ ἔθνους (Ἐκδοτικὴ Ἀθηνῶν)**. Τόμος Στ . Ἑλληνισμὸς καὶ Ρώμη (30 π.Χ.-324 μ.Χ.), Τόμος Ζ . Βυζαντινὸς ἑλληνισμὸς. Πρωτοβυζαντινοὶ χρόνοι, Τόμος Η΄ . Ἡ Βυζαντινὴ αὐτοκρατορία τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, 642-1071, Τόμος Θ . Βυζαντινὸς ἑλληνισμὸς. Μεσοβυζαντινοὶ χρόνοι (1071-1204). Ὑστεροβυζαντινοὶ χρόνοι (1204-1453)
- **I. Jacobs**, *Aesthetic Maintenance of Civic Space. The "Classical" City from the 4th to the 7th c. AD*

- **R. Janin**, *Constantinople byzantine: Développement urbain et répertoire topographique*
- **R. Janin**, *Les églises et les monastères des grands centres byzantins (Bithynie, Hellespont, Latros, Galèsios, Trébizonde, Athènes, Thessalonique)*
- **A. H. M. Jones**, *The Later Roman Empire, 284-602. A Social, Economic and Administrative Survey. Vol. I-III*
- **A. H. M. Jones**, *The Decline of the Ancient World*
- **W. E. Kaegi, Jr**, *Byzantium and Early Islamic Conquests*
- **W. E. Kaegi, Jr**, *Ἡράκλειος. Αὐτοκράτορας τοῦ Βυζαντίου*
- **A. Kaldellis**, *Hellenism in Byzantium. The Transformation of Greek Identity and the Reception of the Classical Tradition*
- **J. Karayannopoulos**, *Das Finanzwesen des frühbyzantinischen Staates*
- **J. Karayannopoulos**, *Die Entstehung der byzantinischen Themenordnung*
- **J. Karayannopoulos**, *Zur Frage der Slavenansiedlung im griechischen Raum, Vordruck aus «Byzanz und sein Nachbarn»*
- **I. E. Καραγιαννόπουλος**, *Χάρται πρωίμου βυζαντινῆς περιόδου (324-565), Χάρται μέσης βυζαντινῆς περιόδου (565-1081)*
- **I. E. Καραγιαννόπουλος**, *Βυζαντινὴ διπλωματικὴ. Τὰ αὐτοκρατορικὰ ἔγγραφα*
- **I. E. Καραγιαννόπουλος**, *Ἡ πολιτικὴ θεωρία των Βυζαντινῶν*
- **I. E. Καραγιαννόπουλος**, *Το βυζαντινὸ διοικητικὸ σύστημα στα Βαλκάνια (4^{ος} - 9^{ος} αἰ.)*
- **I. E. Καραγιαννόπουλος (- Α. Σταυρίδου-Ζαφράκα - Π. Κατσώνη - Μ. Γρηγορίου-Ιωαννίδου)**, *Λεξικὸ βυζαντινῆς ορολογίας. Οικονομικοὶ ὅροι*
- **Γ. Θ. Καρδάρης**, *Το Βυζάντιο και οι Άβαροι (Στ΄-Θ΄ αἰ.). Πολιτικές, διπλωματικές και πολιτισμικές σχέσεις*
- **Α. Καρπόζηλος**, *Βυζαντινοὶ ἱστορικοὶ καὶ χρονογράφοι. Τόμ. Α΄ (4^{ος}-7^{ος} αἰ.), Τόμ. Β΄ (8^{ος}-10^{ος} αἰ.), Τόμ. Γ΄ (11^{ος}-12^{ος} αἰ.)*
- **Π. Κατσώνη**, *Ἡ μισθοδοσία των στρατηγῶν των «θεμάτων». Προβλήματα και ερμηνείες, Βυζαντινά 22 (2001) 155-220*
- **A. Kazhdan κ.ά. (επιμ.)**, *The Oxford Dictionary of Byzantium. Vol. 1-3*
- **R. M. Kean**, *Ἱστορικὸς ἀτλας της Βυζαντινῆς αυτοκρατορίας*
- **J. Koder**, *Εἰσαγωγή στην ἱστορικὴ γεωγραφία της ανατολικῆς Μεσογείου στη βυζαντινὴ ἐποχὴ*

- **J. Koder (πρόεδρος εκδοτ. σειράς) κ.ά.,** *Tabula Imperii Byzantini*
- **F. Kolb,** *Diocletian und die Erste Tetrarchie: Improvisation oder Experiment in der Organisation monarchischer Herrschaft?*
- **T. Γ. Κόλιας,** *Νικηφόρος Β΄ Φωκᾶς (963-969). Ὁ στρατηγὸς αὐτοκράτωρ καὶ τὸ μεταρρυθμιστικὸ του ἔργο*
- **Δ. Κοντοστεργίου,** *Αἱ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι*
- **Μ. Σ. Κορδώσης,** *Ιστορικογεωγραφικὰ πρωτοβυζαντινῶν καὶ ἐν γένει παλαιοχριστιανικῶν χρόνων*
- **Θ. Κ. Κορρές,** «Υγρὸν πῦρ». Ἐνα ὄπλο τῆς βυζαντινῆς ναυτικῆς τακτικῆς
- **Θ. Κ. Κορρές,** *Λέων Ε΄ ὁ Ἀρμένιος καὶ ἡ ἐποχὴ του. Μια κρίσιμη δεκαετία γιὰ τὸ Βυζάντιο (811-820)*
- **R. Kosiński,** *The Emperor Zeno. Religion and Politics*
- **Ε. Κουντούρα-Γαλάκη (ἐπιμ.),** *Οἱ σκοτεινοὶ αἰῶνες τοῦ Βυζαντίου (7^{ος} - 9^{ος} αἰ.)*
- **Ε. Κουντούρα-Γαλάκη,** Ὁ βυζαντινὸς κλῆρος καὶ ἡ κοινωνία τῶν «σκοτεινῶν αἰώνων»
- **O. Kresten - A. E. Müller,** *Samtherrschaft, Legitimationsprinzip und kaiserlicher Urkudentitel in Byzanz in der ersten Hälfte des 10. Jahrhunderts*
- **B. Krsmanović,** *The Byzantine Province in Change (on the Treshold between the 10th and the 11th Century)*
- **K. Krumbacher,** *Ἱστορία τῆς βυζαντινῆς λογοτεχνίας*
- **W. Kuhoff,** *Diokletian und die Epoche der Tetrarchie. Das Römische Reich zwischen Krisenbewältigung und Neuaufbau (284-313 n. Chr.)*
- **Ε. Κυριάκης,** *Βυζάντιο καὶ Βούλγαροι (7^{ος} - 10^{ος} αἰ.). Συμβολὴ στὴν ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τοῦ Βυζαντίου*
- **A. Ε. Λαΐου (γεν. ἐποπτ.),** *Οἰκονομικὴ ἱστορία τοῦ Βυζαντίου ἀπὸ τὸν 7^ο ἕως τὸν 15^ο αἰῶνα. Τόμ. Α΄-Γ΄*
- **A. E. Laiou - C. Morrisson,** *Ἡ βυζαντινὴ οἰκονομία*
- **J. Laurent,** *Byzance et les Turcs Seldjoudides dans l'Asie Mineure jusqu'en 1081*
- **A. D. Lee,** *From Rome to Byzantium, AD 324-565. The Transformation of Ancient Rome*
- **J. Lefort,** *Société rurale et histoire du paysage à Byzance*
- **P. Lemerle,** *The Agrarian History of Byzantium from the Origins to the Twelfth Century. The Sources and Problems*
- **P. Lemerle,** *Ὁ πρῶτος βυζαντινὸς οὐμανισμὸς*

- **P. Lemerle κ.ά.,** (Rome, 12-14 mai 1982)
- **P. Lemerle, Les plus anciens recueils des miracles de Saint Démétrius et la pénétration des Slaves dans les Balkans. I. Le texte, II. Le commentaire**
- **N. Lenski (επιμ.), The Cambridge Companion to the Age of Constantine. Revised Edition**
- **N. Lenski, Failure of the Empire. Valens and the Roman State in the Fourth Century A.D.**
- **M. Λεοντσίνη, Κωνσταντίνος Δ΄ (668-685). Ο τελευταίος πρωτοβυζαντινός αυτοκράτορας**
- **Γ. Α. Λεβενιώτης, Το στασιαστικό κίνημα του Νορμανδού Ουρσελίου (Ursel de Bailleul) στη Μικρά Ασία (1073-1076)**
- **Γ. Α. Λεβενιώτης, Η πολιτική κατάρρευση του Βυζαντίου στην Ανατολή. Το ανατολικό σύνορο και η κεντρική Μικρά Ασία κατά το β΄ ήμισυ του 11^{ου} αι. Τόμ. Α΄-Β΄**
- **Γ. Α. Λεβενιώτης, Η συνθήκη ειρήνης Ρωμανού Δ΄ Διογένη και Alp Arslan μετά τη μάχη του Μαντζικέρτ (Αύγουστος / Σεπτέμβριος του 1071), Βυζαντιακά 27 (2008) 167-196**
- **Γ. Α. Λεβενιώτης, Το Έδικτον της Αβύδου. Σχόλια και επισημάνσεις για τη χρονολόγηση και το περιεχόμενό του, Βυζαντιακά 29 (2010-2011) 49-74**
- **Γ. Α. Λεβενιώτης, Obsequentes - privatum obsequium - Obsequium - Obsequium - Opsicion- Οψίκιον. Η εξέλιξη ενός τεχνικού όρου και η πρώιμη περίοδος του «θέματος» Οψικίου, ΦΙΛΟΤΙΜΙΑ. Τιμητικός τόμος για την ομότιμη καθηγήτρια Αλκμήνη Σταυρίδου-Ζαφράκα, επιμ. Θ. Κορρές - Πολύμνια Κατσώνη - Ι. Λεοντιάδης - Α. Γκουτζιουκώστας, Θεσσαλονίκη 2011, σ. 361-410**
- **G. A. Leveniot, Byzantine Dominion in the Balkans during the 7th - 8th C. and Its Modern Cartographic Representation, Proceedings of the 22nd International Congress of Byzantine Studies. Sofia, 22-27 August 2011. Volume III. Abstracts of Free Communications, Sofia 2011, σ. 295-296**
- **Γ. Α. Λεβενιώτης, Η μεσαιωνική Μακεδονία και τα σλαβικά φύλα στην ιστοριογραφία της FYROM. Προβλήματα και αντιφάσεις της σύγχρονης έρευνας, Βυζαντιακά 30 (2012-2013) 81-131**
- **Γ. Α. Λεβενιώτης, Η χρονολόγηση των σλαβικών εγκαταστάσεων στη Χερσόνησο του Αίμου και η βυζαντινή κυριαρχία στην ευρύτερη περιοχή κατά τον 7^ο αι., Crkvene studije / Church Studies 10 (2013) 259-273**

- **J. H. W. G. Liebeschuetz**, *The Decline and Fall of the Roman City*
- **J. H. W. G. Liebeschuetz**, *Barbarians and Bishops. Army, Church, and State in the Age of Arcadius and Chrysostom*
- **R.-J. Lillie**, *Die byzantinische Reaktion auf die Ausbreitung der Araber. Studien zur Strukturwandelung des byzantinischen Staates im 7. und 8. Jahrhundert*
- **R.-J. Lillie**, Die zweihundertjährige Reform. Zu den Anfängen der Themenorganisation im 7. und 8. Jahrhundert. I. Die Reform der Verwaltung, *Byzantinoslavica* 45.1 (1984) 27-39, II. Die Soldatenbauern, *Byzantinoslavica* 45.2 (1984) 190-201
- **T. Λουγγής**, *Ιουστινιανός Πέτρος Σαββάτιος. Κοινωνία, πολιτική και ιδεολογία τον 6^ο μ.Χ. αιώνα*
- **T. Λουγγής**, *Η βυζαντινή κυριαρχία στην Ιταλία*
- **T. Λουγγής**, *Η κοινωνική εξέλιξη στη διάρκεια των λεγόμενων «σκοτεινών αιώνων» (602-867)*
- **T. Λουγγής**, Η εξέλιξη της βυζαντινής πόλης από τον τέταρτο στο δωδέκατο αιώνα, *Βυζαντικά* 16 (1996) 33-67
- **E. N. Luttwak**, *Η υψηλή στρατηγική της Βυζαντινής αυτοκρατορίας*
- **R. MacMullen**, *Roman Government's Response to Crisis, A.D. 235-337*
- **Φ. Μαλιγκούδης**, *Σλάβοι στη μεσαιωνική Ελλάδα. Δεύτερη επαυξημένη έκδοση*
- **C. Mango**, *Βυζάντιο. Η αυτοκρατορία της Νέας Ρώμης*
- **F. Millar**, *A Greek Roman Empire. Power and Belief under Theodosius II (408-450)*
- **Γ. Ι. Μίντσης**, Ξενικές εγκαταστάσεις στη μεσαιωνική Μακεδονία (Το πρόβλημα των σλαβικών εποικισμών στη διεθνή βιβλιογραφία), *Βυζαντικά* 15 (1995) 155-176
- **C. Morrisson (διεύθ.)**, *Ο βυζαντινός κόσμος. Τόμος Α΄. Η Ανατολική Ρωμαϊκή αυτοκρατορία (330-641)*
- **Χ. Μπακιρτζής - Α. Σιδέρη**, *Αγίου Δημητρίου θαύματα. Οί συλλογές αρχιεπισκόπου Ίωάννου και άνωνύμου. Ό βίος, τὰ θαύματα και ή Θεσσαλονίκη τοῦ Αγίου Δημητρίου*
- **J. Nesbitt - N. Oikonomides - E. McGeer**, *Catalogue of Byzantine Seals at Dumbarton Oaks and in the Fogg Museum of Art. Vol. 1-5*
- **P. E. Niavis**, *The Reign of the Byzantine Emperor Nicephorus I*
- **Μ. Νυσταζοπούλου-Πελεκίδου**, *Σλαβικές εγκαταστάσεις στη μεσαιωνική Ελλάδα. Γενική επισκόπηση*

- **C. M. Odahl**, *Constantine and the Christian Empire*
- **N. Oikonomidès**, *Les listes de préséance byzantines des IX^e et X^e siècles*
- **N. Oikonomides**, *Social and Economic Life in Byzantium*
- **N. Oikonomidès**, *Fiscalité et exemption fiscale à Byzance (IX^e-XI^e s.)*
- **G. Ostrogorsky**, *Ιστορία τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους. Τόμ. 1-3*
- **Π. Γ. Παπαδημητρίου**, *Θεσμικές σχέσεις και στάδια της ενσωμάτωσης των σλαβικών πληθυσμών στη Βυζαντινή αυτοκρατορία κατά το δεύτερο μισό του 7^{ου} αιώνα*”, *Βυζαντινά* 24 (2004), 167-218
- **Σ. Πατούρα-Σπανού**, *Η μεθόριος του Δούναβη και ο κόσμος της στην εποχή της μετανάστευσης των λαών (4^{ος}-7^{ος} αι.)*
- **A. Pertusi**, *Constantino Porfirogenito De Thematibus*
- **Φ. Κ. Φιλίππου**, *Το πρώτο Βουλγαρικό κράτος και η οικουμενική αυτοκρατορία (681-852). Βυζαντινο-βουλγαρικές πολιτικές σχέσεις*
- **Κ. Ε. Πλακογιαννάκης**, *Ελληνική ανατολική αυτοκρατορία των μέσων αιώνων. Τιμητικοί τίτλοι και ενεργά αξιώματα στο Βυζάντιο. Εθιμοτυπία, διοίκηση, στρατός*
- **D. S. Potter**, *The Roman Empire at Bay, AD 180-395*
- **D. S. Potter**, *Constantine the Emperor*
- **D. Pringle**, *The Defense of Byzantine Africa from Justinian to the Arabian Conquest: An Account of the Military History and Archaeology of the African Provinces in the Sixth and Seventh Centuries*
- **J. H. Pryor - E. Jeffreys**, *The Age of the ΔΡΟΜΩΝ. The Byzantine Navy ca. 500-1204*
- **R. Rees**, *Diocletian and the Tetrarchy*
- **R. Rémondon**, *La crise de l'Empire romain de Marc Aurèle à Anastase*
- **S. Runciman**, *The Emperor Romanus Lecapenus and his Reign. A Study on Tenth Century Byzantium*
- **S. Runciman**, *The First Bulgarian Empire*
- **S. Runciman**, *The Medieval Manichee: A Study of the Christian Dualist Heresy*
- **S. Runciman**, *The Byzantine Theocracy*

- **H. G. Saradi**, *The Byzantine City in the Sixth Century. Literary Images and Historical Reality*
- **A. Γ. Κ. Σαββίδης**, *Τὸ Βυζάντιο καὶ οἱ Σελτζούκοι Τούρκοι τὸν 11^ο αἰ.*
- **F. E. Schlosser**, *The Reign of the Emperor Maurikios (582-602). A Reassessment*
- **F. E. Schlosser**, The Exarchates of Africa and Italy. Justinian's Arrangements in Africa after the Reconquest, *Jahrbuch der Österreichischen Byzantinistik* 53 (2003) 33-47
- **G. Schlumberger**, *Ἡ βυζαντινὴ ἐποποιΐα κατὰ τὰ τέλη τῆς Ι' ἑκατονταετηρίδος. Τόμ. 1-4*
- **E. Stein**, *Histoire du Bas-Empire. Vol. I-II*
- **P. Stephenson**, *Ο θρύλος του Βασιλείου του Βουλγαροκτόνου*
- **P. Stephenson**, *Byzantium's Balkan Frontier. A Political Study of the Northern Balkans, 900-1204*
- **A. Ν. Στράτος**, *Τὸ Βυζάντιον στὸν Ζ' αἰῶνα. Τόμ. Α'-Στ'*
- **A.-A. Ταχιάος**, *Κύριλλος καὶ Μεθόδιος. Οἱ θεμελιωτές τῆς ἀρχαίας σλαβικῆς γραμματείας*
- **I. Χ. Ταρνανίδης**, *«Οἱ κατὰ Μακεδονίαν Σκλαβήνοι»: Ἱστορικὴ πορεία καὶ σύγχρονα προβλήματα προσαρμογῆς*
- **N. Tobias**, *Basil I, Founder of the Macedonian Dynasty. A Study of the Political and Military History of the Byzantine Empire in the Ninth Century*
- **S. Tougher**, *The Reign of Leo VI: (886-912). Politics and People*
- **A. Toynbee**, *Constantine Porphyrogenitus and his World*
- **W. Treadgold**, *Byzantium and its Army, 284-1081*
- **W. Treadgold**, *The Early Byzantine Historians*
- **W. Treadgold**, *The Middle Byzantine Historians*
- **W. Treadgold**, *A History of the Byzantine State and Society*
- **W. Treadgold**, *The Byzantine State Finances in the Eighth and Ninth Centuries*
- **W. Treadgold**, *The Byzantine Revival, 780-842*
- **F. R. Trombley**, *Hellenic Religion and Christianization, c. 370-529*

- **Σ. Ν. Τρωιάνος**, *Οι πηγές του βυζαντινού δικαίου*
- **Δ. Τσουγκαράκης**, *Εισαγωγή στη βυζαντινή σφραγιδογραφία*
- **Π. Γ. Τσορμπατζόγλου (Αρχιμ.)**, *Εικονομαχία και κοινωνία στα χρόνια του Λέοντος Γ΄ Ισαύρου. Συμβολή στη διερεύνηση των αιτίων*
- **A. A. Vasiliev**, *Ίστορία τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, 324-1453. Τόμ. 1-3*
- **Β. Βλυσίδου**, *Αριστοκρατικές οικογένειες και εξουσία (9^{ος}-10^{ος} αι.). Έρευνες πάνω στα διαδοχικά στάδια αντιμετώπισης της αρμενο-παφλαγονικής και της καππαδοκικής αριστοκρατίας*
- **Β. Βλυσίδου - Ε. Κουντούρα-Γαλάκη - Σ. Λαμπάκης - Τ. Λουγγής - Α. Σαββίδης**, *Η Μικρά Ασία των θεμάτων. Έρευνες πάνω στην γεωγραφική φυσιογνωμία και προσωπογραφία των βυζαντινών θεμάτων της Μικράς Ασίας (7^{ος}-11^{ος} αι.)*
- **Β. Βλυσίδου - Σ. Λαμπάκης - Μ. Λεοντσίνη - Τ. Λουγγής**, *Βυζαντινά στρατεύματα στη Δύση (5^{ος} - 11^{ος} αι.). Έρευνες πάνω στις χερσαίες και ναυτικές επιχειρήσεις: Σύνθεση και αποστολή των βυζαντινών στρατευμάτων στη Δύση*
- **Σπ. Βρυώνης**, *Η παρακμή του μεσαιωνικού ελληνισμού στη Μικρά Ασία και η διαδικασία εξισλαμισμού (11^{ος}-15^{ος} αι.)*
- **B. Ward-Perkins**, *Η πτώση της Ρώμης και το τέλος του πολιτισμού*
- **M. W. Weithmann**, *Die slavische Bevölkerung auf der griechischen Halbinsel. Ein Beitrag zur historischen Ethnographie Südosteuropas*
- **M. Whitby**, *The Emperor Maurice and his Historian: Theophylact Simocatta on Persian and Balkan Warfare*
- **F. Winkelmann**, *Byzantinische Rang -und Ämterstruktur im 8. und 9. Jahrhundert. Faktoren und Tendenzen ihrer Entwicklung*
- **W. W. Wroth**, *Imperial Byzantine Coins in the British Museum. Two Volumes in One with an Introduction and 79 Plates*
- **S. Williams - G. Friell**, *The Rome that did not fall. The Survival of the East in the Fifth Century*
- **P. Yannopoulos**, *La société profane dans l'Empire byzantin des VII^e, VIII^e et IX^e siècles*
- **Δ. Α. Ζακυθηνός**, *Βυζαντινή ιστορία, 324-1071*
- **Δ. Α. Ζακυθηνός**, *Οι Σλάβοι ἐν Ἑλλάδι. Συμβολαὶ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ μεσαιωνικοῦ ἑλληνισμοῦ*
- **L. Zavagno**, *Cities in Transition. Urbanism in Byzantium between Late Antiquity and the Early Middle Ages (A.D. 500-900)*
- **D. Ziemann**, *Vom Wandervolk zur Großmacht. Die Entstehung Bulgariens im frühen Mittelalter (7.-9. Jh.)*

IBY 601

Γενικός πίνακας / πλάνο μαθημάτων

IBY 601 - Πίνακας μαθημάτων

- **Μάθημα 1^ο** : Εισαγωγή - Προβλήματα, συντελεστές και είδη πηγών της βυζαντινής ιστορίας
- **Μάθημα 2^ο** : Περίγραμμα ιστορικών εξελίξεων - Η Βυζαντινή αυτοκρατορία από τον 4^ο έως τον 11^ο αι.
- **Μάθημα 3^ο** : Από την παλαιά στη δεύτερη Ρώμη (= Κων/πολη) - Ο μετασχηματισμός της ύστερης Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας (τέλη 3^{ου} - αρχές 4^{ου} αι.) και η απαρχή της λεγόμενης «πρώιμης βυζαντινής περιόδου»
- **Μάθημα 4^ο** : Η περίοδος διαμόρφωσης του βυζαντινού κόσμου και η επικράτηση του χριστιανισμού (4^{ος} αι.)
- **Μάθημα 5^ο** : Η νέα αυτοκρατορία της Ρωμανίας (= Βυζαντινής αυτοκρατορίας) (5^{ος} αι.)
- **Μάθημα 6^ο** : Ο «αιώνας του Ιουστινιανού Α΄» και η μερική ανάκτηση της πρώην ρωμαϊκής Δύσης (6^{ος} αι.)
- **Μάθημα 7^ο** : Από την ύστερη αρχαιότητα στους μεσαιωνικούς χρόνους - Η μετάβαση από την «πρώιμη» στη «μέση βυζαντινή περίοδο» (α΄ μισό - μέσα 7^{ου} αι.)
- **Μάθημα 8^ο** : Το Βυζάντιο σε άμυνα : Οι Άραβες και η πτώση της ελληνορωμαϊκής Ανατολής - Σλάβοι και Βούλγαροι στη Χερσόνησο του Αίμου (7^{ος} - 8^{ος} αι.)
- **Μάθημα 9^ο** : Ένα νέο κράτος και μία νέα κοινωνία κατά τους λεγόμενους «σκοτεινούς αιώνες» (8^{ος} - 9^{ος} αι.)
- **Μάθημα 10^ο** : Οι απώλειες και τα επιτεύγματα του Βυζαντίου κατά τον 9^ο αι.
- **Μάθημα 11^ο** : Η ανάκαμψη του Βυζαντίου κατά το 10^ο αι. και η λεγόμενη «βυζαντινή εποποιία»
- **Μάθημα 12^ο** : Η βυζαντινή αντίφαση κατά τον 11^ο αι. - Από την ισχύ στην κατάρρευση
- **Μάθημα 13^ο** : Ανασκόπηση, συμπεράσματα, συζήτηση και οδηγίες για τις εξετάσεις

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Λεβενιώτης Γεώργιος.
«Βυζαντινή Ιστορία Ι (324-1081). Βιβλιογραφία - Ύλη εξετάσεων - Πλάνο μαθημάτων». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS403/>.



Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».



Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>



Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Αντωνιάδου Αλεξάνδρα
Θεσσαλονίκη, Απρίλιος 2015



ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.00.



Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

